

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä

LAUSUNNOILLA 10.6.-12.9.2025

Korvausta koskeva sääntely

The background features several thin, teal-colored curved lines that sweep across the frame, creating a modern, abstract design. These lines intersect and curve in various directions, adding a dynamic feel to the slide.

Korvaus uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvista kustannuksista, voimaannpanolaki 43 §

Kunnalla on oikeus saada hakemuksen perusteella valtiolta korvaus tässä luvussa säädettyjen, kunnan omaisuuteen kohdistuvien järjestelyjen perusteella kunnalle aiheutuvista välittömistä kustannuksista.

Kunnalla on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettu korvaus siltä osin, kuin omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista johtuva kunnallisveroprosentin laskennallinen korotustarve ylittää 0,5 prosenttiyksikköä (korvausraja). Laskennan perusteena ovat viimeisimmät valmistuneet verotus- ja tilinpäätöstiedot. Jos korvausraja ylittyy ja kunnan tuloveroprosentti on korvauksen hakemisvuonna vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti, kunnalla on lisäksi oikeus saada 1 momentissa tarkoitettua korvausta kolme neljäsosaa korvausrajan alittavalta osalta. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään, kunnalla on kuitenkin oikeus saada korvausta omaisuusjärjestelyihin liittyvistä välittömistä kustannuksista, vaikka korvausraja ei ylity, jos kunnan mahdollisuus päättää omasta taloudestaan ilmeisesti vaarantuu.

Korvauksen perustana olevat välittömät kustannukset lasketaan omaisuusjärjestelyjen kohteena olevasta omaisuudesta uudistuksen voimaantulon jälkeen syntyvien ja todennettavissa olevien kulujen ja tuottojen erotuksena. Korvauksen perustana olevilla kustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, joiden syntymiseen kunta ei ole voinut omilla toimillaan vaikuttaa tai niitä vähentää. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä omaisuusjärjestelyistä aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä.

Menettely myönnettäessä korvausta omaisuusjärjestelyjen kustannuksista, voimaantulolaki 44 §

Kunnan on tehtävä 43 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva hakemus valtiovarainministeriölle viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä. Jos hyvinvointialue on käyttänyt 22 §:n 2 momentin mukaista oikeuttaan vuokrasopimuksen pidentämiseen, kunnan on tehtävä hakemus viimeistään vuoden 2028 loppuun mennessä. Hakemukseen tulee liittää kunnan tilintarkastajan lausunto korvauksen perustana olevista välittömistä kustannuksista.

Valtiovarainministeriö päättää korvauksen myöntämisestä. Ennen päätöksen tekemistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten sisältöä ja määrää arvioidaan valtiovarainministeriön ja asianomaisen kunnan välisessä neuvottelussa.

Korvauksen myöntämiseen sovelletaan valtionavustuslakia lukuun ottamatta sen 6, 7, 22, 23, 27 ja 29 §:ää sekä 4 lukua. Korvaus katsotaan valtionavustuslain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmeisen perusteettomasti saaduksi siltä osin, kuin tämän lain 42 §:n 3 momentissa tarkoitettut välittömät kustannukset olisivat myöhempien tietojen perusteella olleet ilmeisesti vältettävissä kunnan omin toimenpitein.

Korvausta saaneen kunnan on ilmoitettava valtiovarainministeriölle toimenpiteistä, jotka vaikuttavat omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, mutta viimeistään kolmen vuoden kuluessa korvauksen myöntämisestä. Valtiovarainministeriön on päätettävä korvauksen tai sen osan palauttamisesta kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen tekemisestä.

Asetus välittömien kustannusten määrittämisestä

Asetuksen sisältö ja korvauksen perusteena olevat kustannukset

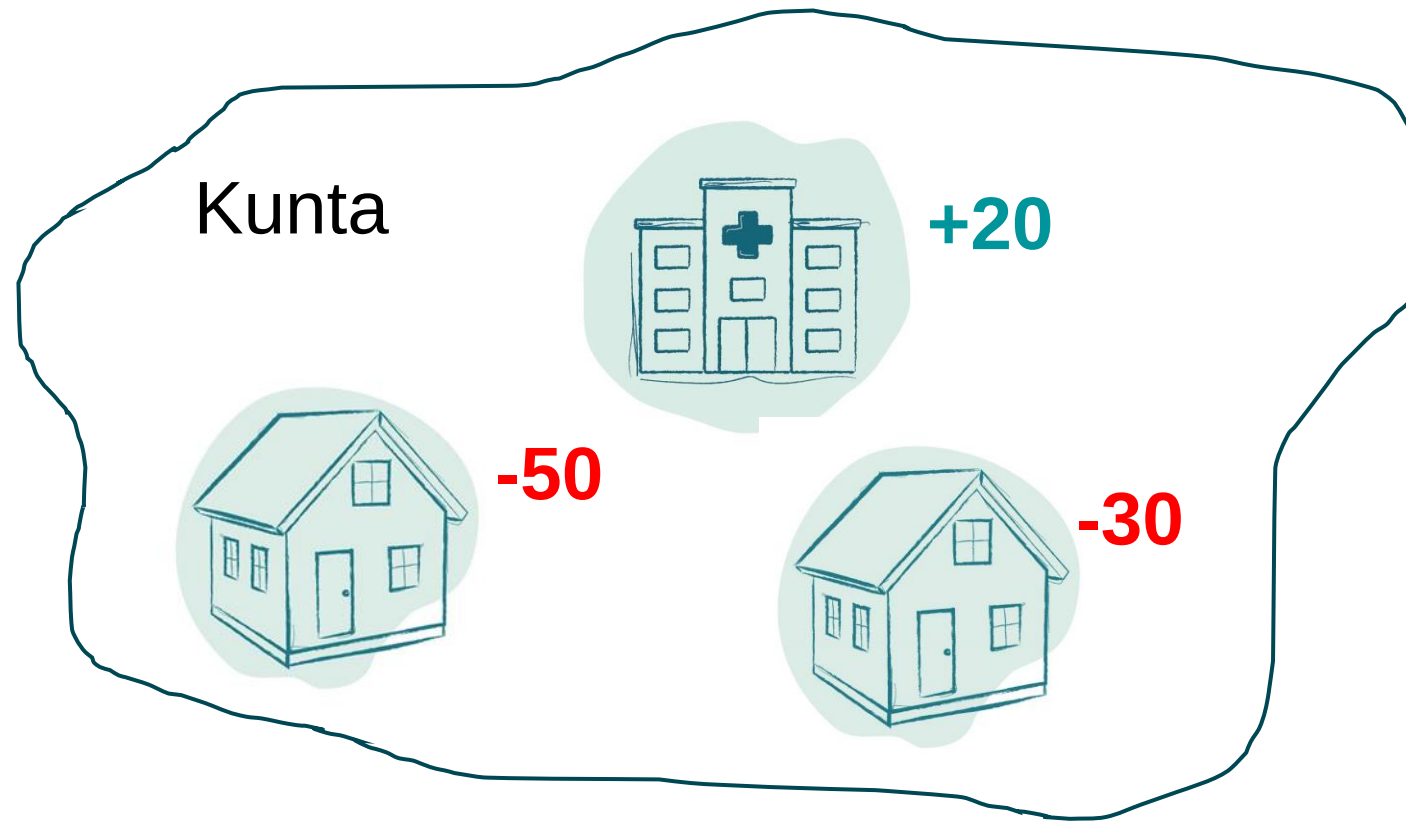
- Asetuksella säädettäisiin soveltamisalasta, välittömistä kustannuksista, korvauksen perusteena olevista kuluista ja tuotoista, korvauksen myöntämiseen vaadittavista selvityksistä, tilintarkastajan lausunnosta, korvauksen määrään vaikuttavien tietojen ilmoittamisesta ja korvauksen palauttamisesta sekä asetuksen soveltamisesta kuntayhtymiin.
- Välittömät kustannukset lasketaan omaisuusjärjestelyjen kohteena olevasta omaisuudesta **uudistuksen voimaantulon jälkeen syntyvien ja todennettavissa olevien kulujen ja tuottojen erotuksena** (ns. nettokustannukset).
 - Kulut syntyvät kunnille jäävästä omaisuudesta, erityisesti toimitilojen purkukustannuksista ja arvonalentumisista.
 - Tuotot syntyvät esimerkiksi vuokra-asetuksen mukaisista vuokrista sekä omaisuuden luovutusvoitoista.
- Kulujen ja tuottojen tulee olla kunnan kirjanpidon tai muiden selvitysten perusteella todennettavissa olevia.

Kustannusten asiallinen yhteys omaisuusjärjestelyihin

- Korvauksen perusteena olevat kustannukset ovat yksinomaan voimaanpanolain 4 luvussa säädettyjen järjestelyjen perustella, kunnalle aiheutuvia ja kunnan omaisuuteen kohdistuvia.
 - Kustannukset ovat suoraan lainsäädännöstä ja sen seurauksena esimerkiksi hyvinvointialueen päätöksenteosta johtuneita.
- Kustannukset lasketaan kaikkien omaisuusjärjestelyistä aiheutuvien kunnan kulujen ja tuottojen yhteismääriin perustuen.
 - Kustannuksina ei siten hyväksytä kulueriä, jotka on kyetty kattamaan järjestelyjen kohteena olevasta omaisuudesta saaduilla tuotoilla kuten vuokratuotoilla.
 - Kulujen ja tuottojen määrää laskettaessa otetaan huomioon kaikki kulut ja tuotot uudistuksen voimaantulosta alkaen.
- Ns. vapaaehtoisista kuntayhtymistä syntyvät kustannukset voivat oikeuttaa korvaukseen kunnalle, jos kunta on vastannut niistä perussopimuksen määräysten mukaisesti.

Omaisuusjärjestelyjen kustannukset

Kompensaation
perusteena olevat
kustannukset

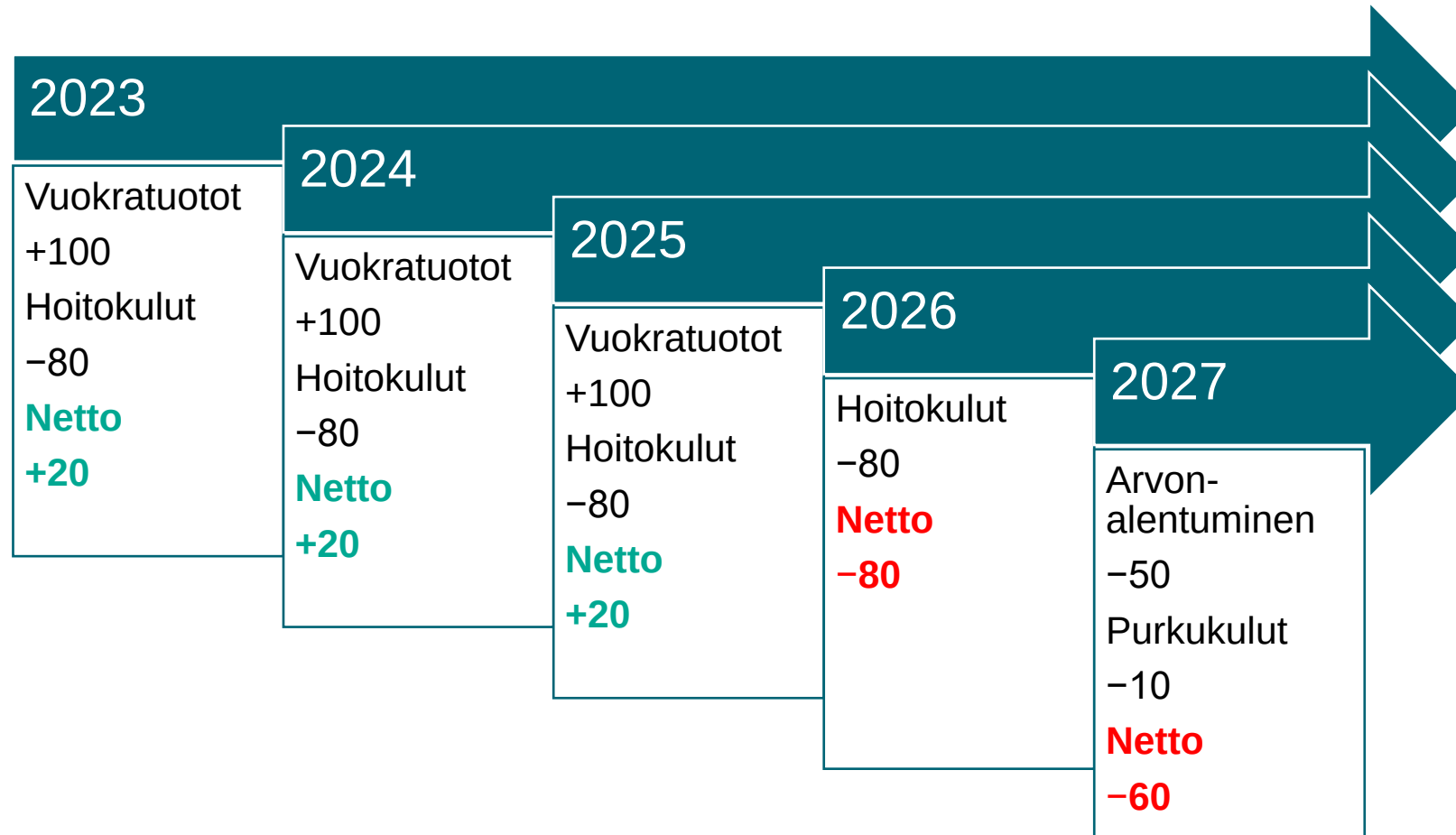
$$50 + 30 - 20 = 60$$

(jota tarkastellaan
suhteessa
korvausrajaan)

Kustannusten ajallinen yhteys omaisuusjärjestelyihin

- Korvauksen perusteena olevien kustannusten on toteuduttava pääsääntöisesti [suoriteperusteen](#) mukaisesti [aikavälillä 1.1.2023 – 31.12.2027](#).
 - Suoriteperusteen mukaan tuottoina esitetään erät, joihin on syntynyt oikeus, ja kuluina erät, joihin on syntynyt maksuvelvollisuus, maksuajankohdasta riippumatta.
 - Vastaisuudessa toteutuvia menoja ei hyväksytä kustannuksiksi.
 - Jos hyvinvointialue on käyttänyt voimaannpanolain 22 §:n 2 momentin mukaista oikeuttaan toimitilan vuokrasopimuksen pidentämiseen, korvauksen perusteena oleviksi kustannuksiksi katsotaan kyseiseen toimitilaan liittyvät kustannukset, jotka ovat toteutuneet suoriteperusteen mukaisesti vuoden 2028 loppuun mennessä.
 - Lisäksi välittömiä kustannuksia laskettaessa huomioidaan luovutustappiot ja luovutusvoitot, jotka ovat syntyneet suoriteperusteen mukaisesti aikavälillä 1.7.2021 – 31.12.2022.
 - Määräajan asettamisella (vpL 44 §) on varmistettu, että taloudellisten ongelmien suora yhteys kunnan ulkopuolella olevaan uudistukseen voidaan varmuudella osoittaa.

Nettokustannukset

Kompensaation
perusteena olevat
kustannukset

$$-20 - 20 - 20 + 80 + 60 = 80$$

(jota tarkastellaan
suhteessa
korvausrajaan)

Kustannuksiksi hyväksytään vain ne, joihin ei ole ollut mahdollista vaikuttaa

- Korvauksen määrää laskettaessa korvauksen perustana oleviksi välittömiksi kustannuksiksi katsotaan ainoastaan sellaiset kustannukset, joiden aiheutumiseen kunta **ei ole voinut omilla toimillaan vaikuttaa** sekä kustannukset sitä osin kuin kunta **ei ole voinut niitä omilla toimillaan vähentää**.
- Korvaukseen oikeuttavia ovat esimerkiksi
 - toimitilojen purkamisesta aiheutuneet kulut
 - tyhjinä tai vuokraamatta olevien tilojen käyttökulut
 - omaisuuden poistot ja arvonalentumiskirjaukset (kirjanpito-ohjeissa suositeltujen suunnitelman mukaisten poistoaikojen mukaisesti)
 - luovutustappiot, jotka syntyvät markkina-arvolla tehdystä kaupasta.
- Korvaukseen eivät oikeuta esimerkiksi hallintokulut eivätkä sellaiset rahoituskulut, jotka eivät ole kohdistettavissa omaisuusjärjestelyihin.

Eteneminen ja aikataulu

- Korvausta koskeva verkkosivu on avattu. Verkkosivuilla on vastauksia korvausta koskeviin kysymyksiin.
 - <https://vm.fi/korvaus-sote-ja-pelastustoimen-uudistuksen-omaisuusjarjestelyista-kunnalle-aiheutuvista-kustannuksista>
- Aikataulu:
 - Info 10.6.2025 (Teams)
 - Lausuntokierros 10.6.–12.9.2025
 - Asetuksen antaminen loka-marraskuu.

Menettely korvausta myönnettäessä

The background features several thin, teal-colored curved lines that sweep across the frame, creating a modern, minimalist aesthetic. These lines intersect and curve around the central text, adding a sense of movement and design to the slide.

Korvauksen hakemisen määräaika

- Kunnan on tehtävä 43 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva hakemus valtiovarainministeriölle viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä.
 - Jos hyvinvointialue on käyttänyt 22 §:n 2 momentin mukaista oikeuttaan vuokrasopimuksen pidentämiseen, kunnan on tehtävä hakemus viimeistään vuoden 2028 loppuun mennessä.
- On hyvä varmistua jo tässä vaiheessa, että nettokustannukset on mahdollista selvittää omaisuuseräkohtaisesti.
- Käytännössä kunta hakee korvausta yhdellä kerralla, koska kustannusten kokonaismäärää verrataan korvausrajaan.

Korvauksen hakemisen määräaika

- Hakemukseen tulee liittää kunnan tilintarkastajan lausunto korvauksen perustana olevista välittömistä kustannuksista.
- Tilintarkastajan lausunnossa tulee esittää:
 - 1) perustuvatko hakemuksessa esitetyt kulut ja tuotot kirjanpitoon;
 - 2) kunnan hakemukseen sisältyvien hyödykkeen poistoajat, joiden mukaan jäännösarvo on laskettu;
 - 3) määräytyykö toimitilan vuokra kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023–2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (272/2022) mukaisesti.

Korvauksesta päättäminen

- Valtiovarainministeriö päättää korvauksen myöntämisestä.
- Ennen päätöksen tekemistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten sisältöä ja määrää arvioidaan valtiovarainministeriön ja asianomaisen kunnan välisessä neuvottelussa.

Perusteettomasti saadun korvauksen palauttaminen

- Korvauksen myöntämiseen sovelletaan valtionavustuslakia lukuun ottamatta sen 6, 7, 22, 23, 27 ja 29 §:ää sekä 4 lukua.
 - Korvaus katsotaan valtionavustuslain 20 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ilmeisen perusteettomasti saaduksi siltä osin, kuin välittömät kustannukset olisivat myöhempien tietojen perusteella olleet ilmeisesti vältettävissä kunnan omin toimenpitein.
 - Säännöksellä estetään sellainen tilanne, jossa kunta lykkää omia omaisuuden korvaavaan käyttöön liittyviä toimenpiteitä ja niistä kertyviä tuloja korvauksen perusteiden täyttämisen tarkoituksessa.
- Korvausta saaneen kunnan on ilmoitettava valtiovarainministeriölle toimenpiteistä, jotka vaikuttavat omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin.
 - Ilmoitus on tehtävä välittömästi, mutta viimeistään kolmen vuoden kuluessa korvauksen myöntämisestä.
- Valtiovarainministeriön on päätettävä korvauksen tai sen osan palauttamisesta kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen tekemisestä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET